

Artiklar och ämnesval i Nordisk Geriatrik 1998–2003

Artiklar och ämnesval i Nordisk Geriatrik 1998–2003

Tidskriften Nordisk Geriatrik har publicerats av Helix Communications AB sedan 1998. Chefredaktör var från början professor och överläkare Bengt Winblad, Stockholm. Han efterträddes 1999 av docent och överläkare Åke Rundgren, Göteborg. Chefredaktören har till sin hjälp en medicinsk redaktion bestående av 15 personer, varav 14 läkare och en tandläkare. Tio av redaktionsmedlemmarna kommer från Sverige, fem från Danmark och en från Norge.

Tidskriften publiceras på svenska och vänder sig i första hand till geriatriker och allmänmedicinare, men även till andra läkare och vårdyrkesgrupper med intresse för geriatrik. I februari 2004 var upplagan ca 7200 exemplar. Man publicerar alla slags artiklar inom det geriatriska området, såväl forskningsrapporter som översiktsartiklar och debattinlägg.

Svensk Förening för Geriatrik och Gerontologi (SFGG) beslöt år 2003 att göra Nordisk Geriatrik till sin officiella tidskrift. Härigenom fick föreningen möjlighet att disponera några sidor i varje nummer för en ordförandekolumn, information om olika föreningsaktiviteter och diskussionsinlägg. I Danmark har Dansk Selskab for Geriatri på motsvarande sätt utsett den danska versionen av Nordisk Geriatrik till sin officiella tidskrift. Den svenska och den danska tidskriften har ca 30%–60% gemensamma artiklar. Tidskriften ges för närvarande inte ut i de övriga nordiska länderna.

Inför den fortsatta planeringen av innehåll och utformning av Nordisk Geriatrik har vi sammanställt alla publikationer som förekommit i tidskriften under sexårsperioden 1998–2003. Res-

ultatet redovisas i Figur 1, sid 7. Enligt innehållsförteckningarna publicerades under den här tiden totalt 390 artiklar. Figuren visar endast vilken inriktning de olika artiklarna haft och delar inte upp dem på originalartiklar, översiktsartiklar, abstract etc. Artiklarna har sorterats på 18 delområden. Av de totalt 390 artiklarna var 40% "kliniska" artiklar (diagnostik, behandling, diagnostik och behandling samt uppföljning) och 23% "epidemiologiska" artiklar (prevention, riskfaktorer och övrig epidemiologi). För en detaljerad redovisning av alla publicerade artiklar hänvisas till Tabell 1, sid 8–11.

Sammantaget anser vi att Nordisk Geriatrik har täckt in det stora området geriatrik på ett utmärkt sätt där publikationerna i regel varit av god kvalitet. Som ett exempel på en "geriatric giant" har vi gränsmärkat alla artiklar som behandlat kognitiva sjukdomar (inkluderande konfusion) i tabell 1. Här framgår att kognitiva sjukdomar motsvarar följande andel av delområdena:

Diagnostik	31 %
Behandling	16 %
Diagnostik och behandling	10 %
Prevention	19 %
Risk	23 %
Kasuistiker	25 %

Dessa andelar synes vara rimliga ställt i relation till problemets oerhörda betydelse inom geriatriken.

Redaktionen tar tacksamt emot förslag från läsarna på lämpliga geriatriska artiklar för kommande utgåvor. Redaktionen har även en målsättning att genomföra en läsundersökning angående läsarnas inställning till tidskriften och valet av artiklar.

Inom redaktionen diskuteras huruvida det finns möjligheter att ge ut

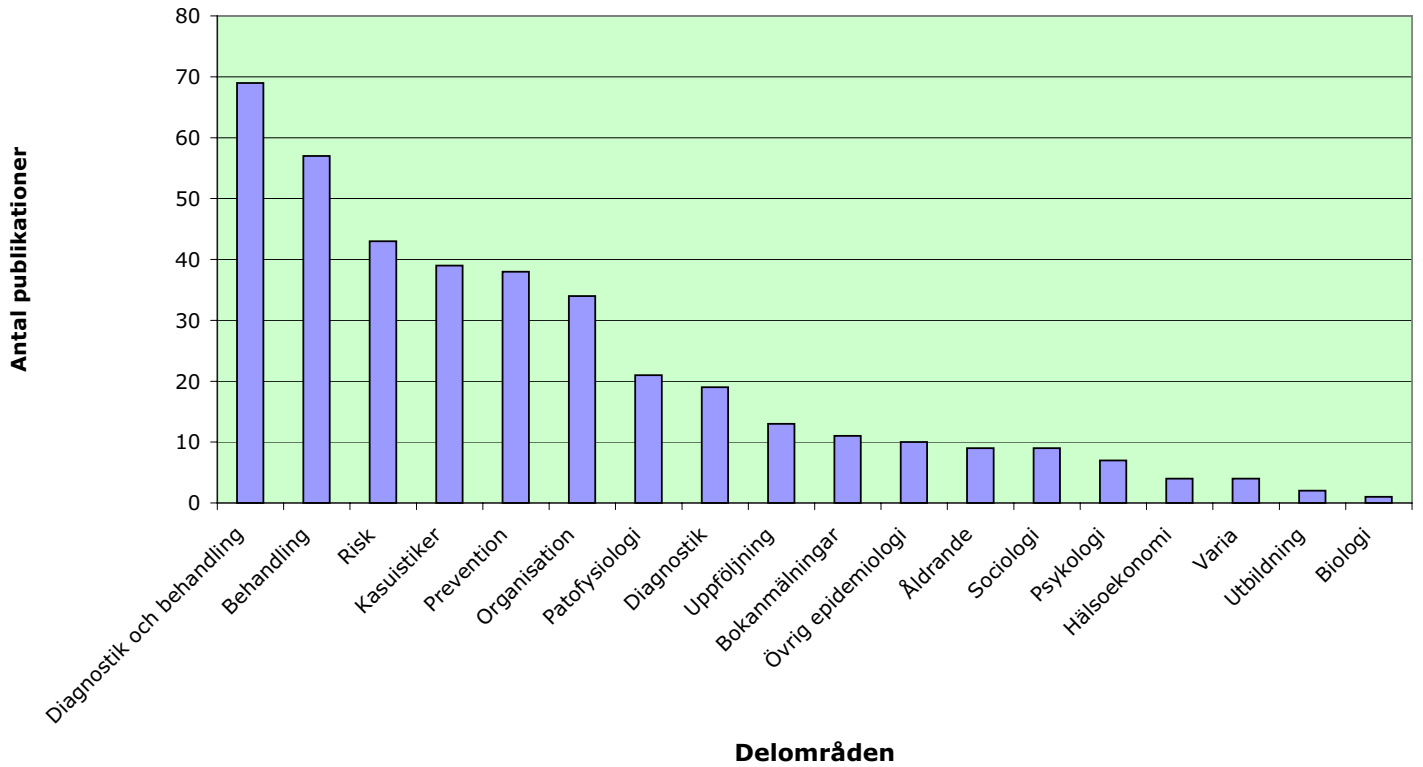
Nordisk Geriatrik i alla de fem nordiska länderna och eventuellt komplettera tidskriften med originalartiklar på engelska. Vi tror att en gemensam tidskrift i geriatrik skulle stärka samhörigheten inom geriatrik, och bidra till att stärka ämnesrådets ställning inom äldre-vården i Norden.

*Gunnar Akner
överläkare, med dr
Åldreforskning Nordväst
Seniorstaden Hallen
Solna, Sverige
samt
Åke Rundgren
överläkare, docent
Geriatriska kliniken
Område Östra
Östra Sjukhuset/SU
Göteborg, Sverige.*

Korrespondens: gunnar.akner@chello.se

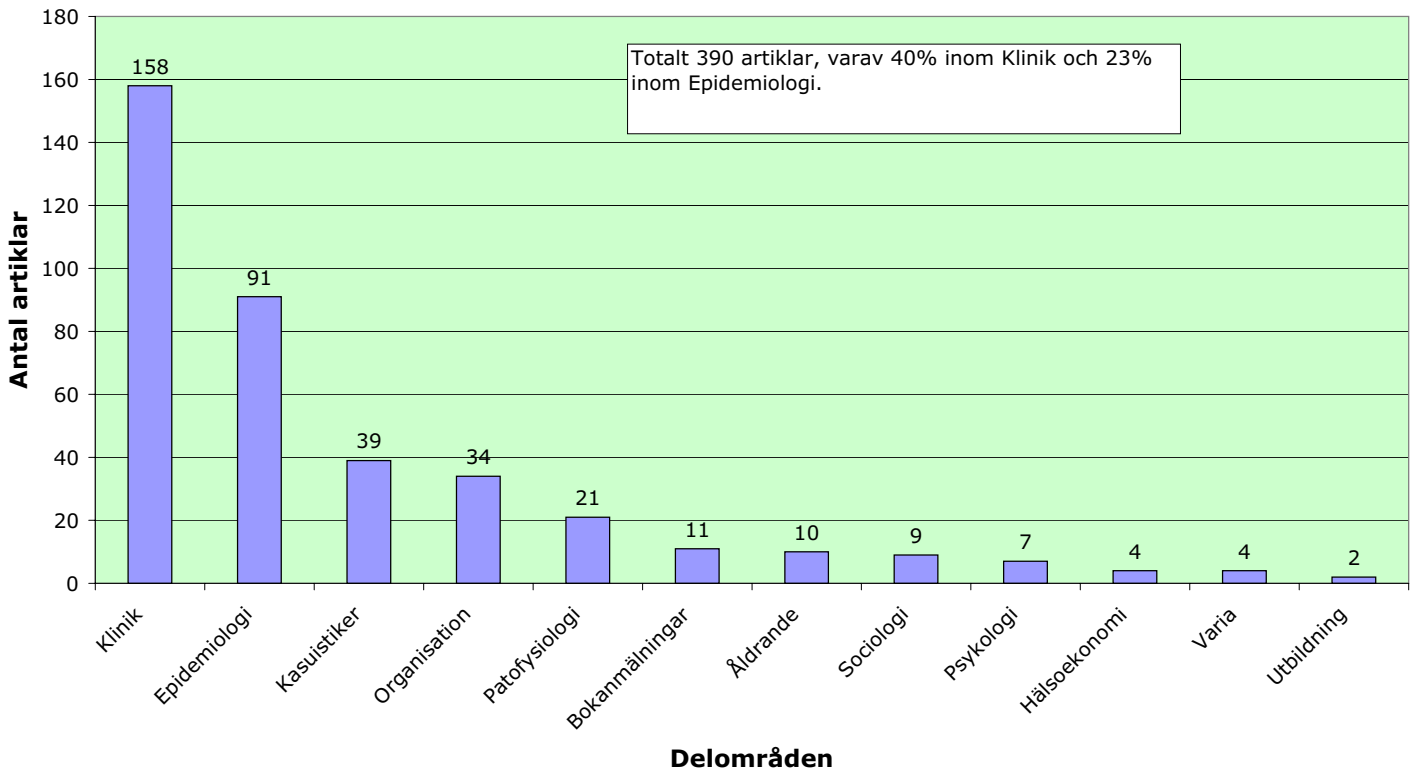
Figur 1.

**Antal publicerade artiklar i Nordisk Geriatrik 1998-2003
fördelade på 18 olika delområden**

Figur 2.

**Artiklar publicerade i Nordisk Geriatrik 1998-2003
inom 12 olika delområden**

Tabell 1

Åldrande	Biologi	Patofysiologi	Diagnostik	Behandling
Telomerer - livslängd	Mutationer i transgena möss	Delirium	Demens med psykiatriska symptom	Stroke - antikoagulering
Törst		Artros	Hjärtsvikt - biokemiska markörer	Diabetes mellitus
Mag- tarmkanalen		Ulcus pepticum	Helicobacter serologi	Demens - tacrin
Gener - åldrande		Osteoporos - genetiska faktorer	Diarré - clostridium difficile	Osteoporos - SERM
Hud		Fall	Demens	Erektil dysfunktion- intrauretral behandling
Munhälsa		Diabetes typ 2 - insulinresistens	Demens (DAT) - inflammation	Hjärtsvikt - jmf två ACE-hämmare
Werners syndrom		Smärta - hämning COX2	Mild kognitiv störning	Ulcus rel till NSAID - jmf omeprazol och ranitidin
Tiaminbrist		Demens (DAT) - tauprotein	Bentäthetsmätning	Influensa - vaccination av vårdpersonal
Ögonsjukdomar		Demens - vasculära problem	Muskelstyrka - vitamin D-brist	Hypertension - beta-blockerare
		Demens - inflammation/NSAID	Demens, frontotemporal typ	Njursvikt - dialys
		Insulinresistens - fria fettsyror	Hjärtsvikt - ekokardiografi	Demens (DAT) - gliacellmodulering
		Kronisk smärta - central sensitisering	Hjärtsvikt - sömnapné	Palliativ vård
		Osteoporos - laktosintolerans	Infektioner äldre- atypiska symptom	Överaktiv blåsa - tolterodin
		Diabetes mellitus - svårreglerat P-Glukos	Demens (DAT) - apati	Behandling vid kronisk sjukdom
		Cancer i hög ålder	Geronto-reumatologi	Läkemedelsbehandling - äldre
		Thyreotoxikos, subklinisk	Trötthet	Sömnproblem vid depression
		Reumatoid artrit - kostfaktorer	24-tim blodtrycksmätning	Geriatrisk rehabilitering
		Demens (DAT) - kolesterol	Prostatacancer - PSA	Demens - sondmatning
		Artros	Kroniska sår	Artros - brosktransplantation
		Förmaksflimmer		Hjärtsvikt
		Genital prolaps		Smärta vid cancer
				Hypertension - salt och vikt
				Geriatrisk rehabilitering (omtryck)
				Psykos vid demens
				KOL - träning
				Kataract-kirurgi
				Höftfraktur - mobilisering
				Stroke-enhet
				Sömnproblem
				Parkinsons sjuk
				Hjärtinfarkt, angina pectoris
				Demens - sekretaser
				Diabetes mellitus - insulin
				Stroke - hemrehabilitering
				Ateroskleros i benen
				Demens (DAT) - tillväxtfaktorer
				Parkinsons sjuk med läkemedlesinducerad psykos
				Geriatrisk rehabilitering
				Inkontinens, trängningstyp
				Hjärtsvikt - angiotensin-receptorblockerare
				Diabetes mellitus typ 2 - insulineffektförstärkare
				Artros - Tai Chi-träning
				Diabetes mellitus - studier
				Reumatoid artrit - TNF-hämmare
				Demens - beteendestörning
				Höftfraktur - rehabilitering
				Restless legs
				Stroke med afasi - amfetamin
				Demens
				Stroke, akut, ischemiskt
				Akut sjuka, frail elderly
				Antirynk-krämer
				Demens (DAT) - memantin
				Nocturi - desmopressin
				Kardiovaskulär sjuk - ACE-hämmare, ASA
				Osteoporos - tillväxthormon
				Hjärtsvikt - bisoprolol

Diagnostik och behandling

Benign prostatahyperplasi
Bältros och bältrosrelaterad smärta
Depression vid demens
Manutrition
Virushepatit
Reumatoid artrit
Urinvägsinfektion
Thyroideadysfunktion
Hjärtsvikt
Diabetes mellitus
Parkinsons sjukdom
Vitamin B12-brist
Stroke - neglect
Osteoporos
Stroke
Aortaaneurysm, buk
Brist vitamin D
Muntorrhet
Primär hyperparathyroidism
Postpolio-syndrom
Delirium
Hörselnedsättning
Undernäringsstillstånd
Anemi, järnbrist
Angina pectoris
Vit 12-brist
Torra ögon
Dysfagi (arbetsterapi)
Tyst hjärtinfarkt
Celiaki
Sömnapné
Hjärtsvikt
Divertikulos/divertikelsjd
Osteoporos hos män
Ökad svettning hos kvinnor
Diabetes mellitus typ 2
Urininkontinens
Jättecellsartrit
Huvudvärk
B12-brist
Helicobacter pylori-infektion
Smärta
Smärta ländrygg, ischias
Hypertension
Sjögrens syndrom
Ångest
Cancersmärta
Astma
Parkinsons sjukdom
Konfusion
Epilepsi
Benign prostatahyperplasi
Mild kognitiv svikt (MCI)
Hjärtsvikt, diastolisk
Bland-demens
Ångest/depression
Diabetes mellitus, nefropati
Metabola syndromet
Njurfunktion - njursjukdom hos äldre
Bland-demens (omtryckning)
Psykoser, bl.a. schizofreni
Frontallobdemens
Syrähämmande medel
Syncope
Smärta - Parkinsons sjukdom
Inflammatorisk muskelsjukdom hos äldre
Gikt
Röstinsufficiens
Hörselproblem

Uppföljning

Prognos hos äldre personer
Psykofarmaka-användning
Urininkontinens - jmf prevalens nordiska länder
Akut koronarsjukdom - fysisk aktivitet, HRQL
Läkemedelsbiverkningar - polyfarmaci
Nationella diabetesregistret
Biverkning (blödning) - antidepressiv behandling
Hälseneruptur - funktion, komplikationer
Höftplastik, total - dödlighet
Läkemedelsinteraktioner, metabola
Läkemedelsbiverkningar
Kvalitetsindikatorer läkemedelsbehandling
Mortalitet - åldersgrupper

Epidemiologi

Prevention (tillstånd - åtgärd)

Jämförelse två statiner vid hyperkolesterolemi
Frakturer, icke-vertebrala - bisfosfonat
Evig ungdom - dehydroepiandrosteron
Förmaksflimmer - warfarin
Hypertension
Demens - neuroprotektion
Kalcium och vit D3 till friska äldre
Hjärt/kärl-sjukdom - S-LDL och statinbeh
Hjärt/kärl-sjukdom - homocystein,
prevention B6, B12, folat
Dödlighet - promenader
Klimakteriet -estrogen
Hjärt/kärl-sjd - omega3-fettsyror
Stroke - ASA
Demens (DAT) - neuroprotektion
Demens - blodtryck
Höftfraktur - estrogen
Hjärt/kärl-sjd -statiner
Demens (DAT) - estrogen
Förmaksflimmer/stroke - antikoagulering
Åldrande man - testosteron
Demens (DAT) - kolesterol
Diabetes mellitus - tidig diagnos
Antikoagulering
Mammarcancer, screening
Postmenopausala kvinnor - estrogen
Stroke - antihypertensiv behandling
Hälsa - dans
Förmaksflimmer - antikoagulering
Hjärt/kärl-sjukdomar, kvinnor
Diabetes mellitus typ 2, njurar - angiotensinbeh
"Heart protection study"
Koronarsjukdom - kost (frukt/grönsaker)
Osteoporos - höftskydd
Demens (DAT) - blodfetter
Koronarsjukdom - fysisk träning
Rökstopp
Stroke

Övrig epidemiologi

Sverige och Norge osteoporosfrakturer
Läkemedelsbehandling vid demens
Funktionsförmåga - jmf olika nordiska länder
Hälsa/sjukdom hos äldre
Läkemedelsmissbruk på akutmottagning
Demografi - 100-åringar
Välbefinnande
Missbruk av magmedicin?
Läkemedel inom primärvården - kvalitet
Suicid

Foto Jessica Erixon

Tabell 1 fortsättning

Risk (problem - riskfaktor)	Psykologi	Sociologi	Hälsoekonomi	Kasuistiker
Biverkningar - polyfarmaci				
Kognitiv svikt och vaskulär sjukdom - låga folsyrainivåer	Upplevelse av ohälsa	Anhöriga - fokus i äldreomsorgen	Demens - kostnader	Demens med psykiatriska symptom
Demens (DAT) - trafik (förare)	Upplevelse av separation	Sexualitet - äldre	Vård/omsorg - kostnader	Stroke med sömnapné
Dödlighet - sjukhusvård	Information demens/cancer	Demens - anhörigas roll	Demens (DAT) - läkemedelsbehandling	Temporalisarterit - infektioner
Sjukdom - homocystein	Spår av hopp	Våld mot äldre	Prevention med kalcium + vit D3	HIV
Demens - systoliskt blodtryck	Upplevelse av pensionering	Ohälsa - fattigdom		Demens, aggressivitet, öppenvård
Äldre - viktnedgång	Upplevelse av venöst bensår	Demens - etnisk anpassning boende		Postmenopaus med depression - estrogen
Demens - hypertension	Information palliativ vård	Åldrande - samhälle		Höftfraktur och trycksår
Ateroskleros/trombos - rökning		Aktivitetsmönster äldre		Ramsay Hunts syndrom
Hälsa - sällskapsdjur		Palliativ vård 300 - fokus på anhöriga		Reumatoid artrit med SLE och svår vaskulit
Dödlighet - fetma				Depression
Raloxifen - mammarcancer				Hjärt/kärl-sjukdomar - diabetes mellitus
Viagra - hjärt/kärl-sjukdom				Osteoporos - prolactinom
Demens - hypertension				Hjärt/kärl-sjukdomar - diabetes mellitus
Stroke/diabetes mellitus - alkohol				Lärbensframturer, inkilade, instabila
Kognition - neuropsykologi				Jättecellarterit - karotidodyn
Kognitiv funktion - social isolering				Akut glaukom
Frakturer - kortisolutsöndring				Kognition - neuropsykologi
Fall - läkemedel				Palliativ vård
Hjärtsvikt - blodtryck				Demens (DAT) - aggressivitet
Hjärt/kärl-sjukdomar - familjeanamnes				Amyloidos, sekundär
Död - stress närstående vårdare				Konfusion
Hypertension (white-coat)				Stroke - neuroborrelios
Stroke - fysisk träning				Hyponatremi
Död - rökning, fysisk aktivitet				Höftfraktur - konfusion
Fall efter höftfraktur				Neurosyfilis
Kognitiv svikt - förmaksflimmer				Hypothyreos
Osteoporos/frakturer - stroke				Demens - skrikbeteende
Död - diabetes mellitus, proteinuri				Demens - epilepsi
Lungfunktion/CT skalle-fynd - rökning				Emotionalism under rehabilitering
Infektioner, allvarliga - rökning, fysisk aktivitet				Ökad svettning hos kvinnor
Stroke - TIA				Rosfeber
Recidiv venös tromboembolism - djup ventrombos				Flanksmärta och infektion i blodet
Årr, sårintektioner - kirurgi				Cervikalt diskbräck
Hjärt/död/hjärtinfarkt - depression				Benign prostatahyperplasi
Höftfraktur - vitamin A				Claudicatio intermittens
Trötthet - stroke				Demens - agitation
Demens - livsstil				Kronisk smärta - kognitiv beteendeterapi
Hjärt/kärl-sjukdom - reumatoid artrit				Smärta
Sömnproblem - koffein, nikotin, alkohol				Insufficiensfraktur sacrum
Osteoporos - inflammatoriska, reumatiska sjukdomar				
Gångstörningar - demens				
Gångstörning - höftfraktur				

Foto Jessica Erixon

Organisation

Vårdidé i Halland - Guldäpplet
 Palliativ vård, kvalitet
 Vård/omsorg äldre - ny ansatser
 Stroke - husläkarens roll
 IT i vårdkedjan
 Telemedicin inom geriatrik
 Äldreomsorg - reformer
 Vårdtyngd - cancer
 Äldrevård - kvalitet
 Hemsjukvård - kvalitet
 Äldreomsorg - resurser
 Äldreomsorg - kvalitet (RAI)
 Personalbehov
 Web-baserad IT i vårdkedjan
 Läkemedelsanvändning
 - kommunikation/samarbete
 Bokslut 1900-talets äldreomsorg
 Kvalitetsbokslut äldre
 Gruppboende för dementa
 KOL - krav på vård
 Akut geriatrik
 Färguppfattning - vårdmiljö
 Framtida äldresjukvård
 Val mellan hemsjukvård - sjukhusvård
 Dementsteam i primärvård och specialistvård
 Geriatrik i Danmark
 Norsk geriatrik på webben
 Metabol rehabilitering
 Svenskt sårhäkningsällskap
 God äldrevård - före, under, efter sjukhusvård
 Måltid
 Brain power - svensk hjärnforskning
 Solbergamodellen - kompetenshöjning personal
 Läkemedelsgenomgångar
 Stroke - vårdkonsumtion och rehab i en kommun

Utbildning

Fortbildning av läkemedelsförskrivare
 Nationellt kompetenscentrum åldersdemens

Böcker

Äldre och läkemedel
 Med varmt hjärta och vässade klor
 Skör verklighet
 Vilja växa vidare
 Äldre och läkemedel
 Näringsproblem i vård och omsorg
 Palliativ behandling och vård
 Behandling av urininkontinens
 Åldrandets villkor
 Socialgerontologi

Varia

Att behandla eller inte behandla
 Viden om aldring - veje til handling
 Gamla muskler blir som nya
 Diagnostik och prevention hos äldre

